ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Απόφαση του Δικαστηρίου
στην υπόθεση C-698/23 P | ΕΕΠΔ κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου

Ανακοινωθέν Τύπου αριθ. 165/26

Λουξεμβούργο, 17 Νοεμβρίου 2026

Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την Ευρωπόλ: το Δικαστήριο επιβεβαιώνει το απαράδεκτο της προσφυγής που είχε ασκήσει ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ) κατά της τροποποίησης του κανονισμού Ευρωπόλ

Οι μεταβατικές διατάξεις του κανονισμού των οποίων την ακύρωση ζητούσε ο ΕΕΠΔ δεν τροποποιούν τα καθήκοντα και τις εξουσίες του και, συνεπώς, δεν επηρεάζουν άμεσα τη νομική κατάστασή του

Έχοντας διαπιστώσει ότι ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ) διατηρεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα χωρίς να έχει προβεί στην κατηγοριοποίηση που προβλέπει η ενωσιακή νομοθεσία, ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ) εξέδωσε απόφαση με την οποία υποχρέωνε την Ευρωπόλ είτε να προβεί στην κατηγοριοποίηση αυτή εντός συγκεκριμένων προθεσμιών είτε να διαγράψει τα επίμαχα δεδομένα. Μερικούς μήνες αργότερα, ο νομοθέτης της Ένωσης θέσπισε μεταβατικές διατάξεις, οι οποίες επέτρεπαν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τη συνέχιση της επεξεργασίας των δεδομένων που είχε στην κατοχή της η Ευρωπόλ.

Θεωρώντας ότι οι εν λόγω διατάξεις έθιγαν την ανεξαρτησία του ως εποπτικής αρχής και καθιστούσαν ανίσχυρη την απόφαση που είχε εκδώσει, ο ΕΕΠΔ άσκησε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης προσφυγή με αίτημα την ακύρωση των διατάξεων αυτών. Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή ως απαράδεκτη.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο επιβεβαιώνει το απαράδεκτο της προσφυγής, κρίνοντας ότι, σε αντίθεση με τα θεσμικά όργανα της Ένωσης, ο ΕΕΠΔ πρέπει να στοιχειοθετήσει το έννομο συμφέρον του. Οφείλει να αποδείξει, μεταξύ άλλων, ότι οι επίμαχες διατάξεις τον αφορούν άμεσα και ατομικά. Το Δικαστήριο διαπιστώνει, ωστόσο, ότι οι διατάξεις αυτές δεν ασκούν καμία επιρροή όσον αφορά τη φύση και το περιεχόμενο των καθηκόντων του ΕΕΠΔ, καθόσον δεν τροποποιούν ούτε τα δικαιώματά του, ούτε τις υποχρεώσεις του ούτε τις αρμοδιότητές του. Επίσης, δεν μεταβάλλουν τις εγγυήσεις ανεξαρτησίας του ΕΕΠΔ ούτε ακυρώνουν την απόφαση που εξέδωσε για την Ευρωπόλ. Επομένως, οι επίμαχες διατάξεις δεν επηρεάζουν άμεσα τη νομική κατάσταση του ΕΕΠΔ. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς απέρριψε την προσφυγή του ΕΕΠΔ ως απαράδεκτη.

Στις 3 Ιανουαρίου 2022, ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ), αρμόδιος για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, εξέδωσε, κατόπιν έρευνας, απόφαση σε βάρος του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ).

Η απόφαση αφορούσε τη διατήρηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγει η Ευρωπόλ στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της. Συγκεκριμένα, ο τότε ισχύων κανονισμός για την Ευρωπόλ [1] επέτρεπε τη συλλογή και ανάλυση τέτοιων δεδομένων, εφόσον τηρούνταν ορισμένοι κανόνες, ιδίως όσον αφορά την κατηγοριοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων και των σχετικών με τα πρόσωπα αυτά δεδομένων.

Ο ΕΕΠΔ διαπίστωσε ότι η Ευρωπόλ εξακολουθούσε να διατηρεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα χωρίς να έχει προσδιορίσει εάν τα υποκείμενα των δεδομένων εμπίπτουν στις κατηγορίες που προβλέπει ο κανονισμός. Κατά τον

ΕΕΠΔ, η πρακτική αυτή αντέβαινε στους κανόνες για την ελαχιστοποίηση των δεδομένων και τον περιορισμό του χρόνου διατήρησής τους. Επέβαλε, ως εκ τούτου, στην Ευρωπόλ την υποχρέωση να προβεί στην εν λόγω κατηγοριοποίηση εντός έξι μηνών όσον αφορά τα προσφάτως συλλεγέντα δεδομένα και εντός δώδεκα μηνών όσον αφορά τα δεδομένα που είχε ήδη στην κατοχή της. Μετά την παρέλευση των προθεσμιών αυτών, η Ευρωπόλ θα έπρεπε να διαγράψει τα δεδομένα.

Στις 8 Ιουνίου 2022, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τροποποίησαν τον κανονισμό για την Ευρωπόλ [2]. Θέσπισαν, μεταξύ άλλων, μεταβατικές διατάξεις [3] βάσει των οποίων η Ευρωπόλ μπορούσε, υπό ορισμένες προϋποθέσεις να συνεχίσει την επεξεργασία των δεδομένων που είχε συλλέξει στο πλαίσιο εν εξελίξει ποινικών ερευνών.

Θεωρώντας ότι οι μεταβατικές αυτές διατάξεις νομιμοποιούσαν αναδρομικώς τις πρακτικές διατήρησης δεδομένων τις οποίες είχε χαρακτηρίσει παράνομες και ακύρωναν de facto την απόφαση του Ιανουαρίου του 2022, ο ΕΕΠΔ άσκησε προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υποστήριξε ότι η παρέμβαση του νομοθέτη της Ένωσης έθιγε την ανεξαρτησία του ως εποπτικής αρχής.

Με διάταξη της 6ης Σεπτεμβρίου 2023 [4], το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή ως απαράδεκτη. Έκρινε ότι ο ΕΕΠΔ δεν είχε έννομο συμφέρον να προσβάλει τις επίμαχες μεταβατικές διατάξεις.

Κατόπιν τούτου, ο ΕΕΠΔ άσκησε αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου ζητώντας την αναίρεση της διάταξης του Γενικού Δικαστηρίου και την ακύρωση των επίμαχων διατάξεων.

Με την απόφασή του, **το Δικαστήριο απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως ως αβάσιμη**, επιβεβαιώνοντας ότι η προσφυγή που είχε ασκήσει ο ΕΕΠΔ ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου ήταν απαράδεκτη.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο ΕΕΠΔ αποτελεί μεν ανεξάρτητη εποπτική αρχή, **πλην όμως δεν αποτελεί θεσμικό όργανο της Ένωσης κατά την έννοια των Συνθηκών** [5]. Σε αντίθεση με το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι Συνθήκες δεν παρέχουν στον ΕΕΠΔ δικαίωμα να ασκήσει προσφυγή για την ακύρωση πράξη της Ένωσης χωρίς να αποδείξει έννομο συμφέρον.

Τέτοιο δικαίωμα του ΕΕΠΔ δεν συνάγεται ούτε από την αρχή της θεσμικής ισορροπίας [6], η οποία αποσκοπεί στη διασφάλιση του σεβασμού του συστήματος κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ των θεσμικών οργάνων της Ένωσης. Συγκεκριμένα, η αρχή αυτή δεν ισχύει για άλλα όργανα και οργανισμούς της Ένωσης, πέραν των θεσμικών οργάνων.

Ο ΕΕΠΔ έχει, ωστόσο, την ιδιότητα του **νομικού προσώπου**. Μπορεί, επομένως, να ζητήσει την ακύρωση ενωσιακής πράξης υπό τις προϋποθέσεις που ορίζουν οι Συνθήκες για τις προσφυγές ακυρώσεως που ασκούνται από νομικά πρόσωπα [7]. Συγκεκριμένα, πρέπει να αποδείξει, μεταξύ άλλων, ότι η επίμαχη πράξη τον αφορά άμεσα και ατομικά. Η προϋπόθεση κατά την οποία η πράξη πρέπει να αφορά άμεσα τον ενδιαφερόμενο πληρούται ιδίως όταν η πράξη αυτή επηρεάζει άμεσα τη νομική κατάσταση του ενδιαφερομένου.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει, ωστόσο, ότι οι επίμαχες μεταβατικές διατάξεις τροποποίησαν τους κανόνες σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων που έχει στην κατοχή της η Ευρωπόλ. Αντιθέτως, δεν ασκούν καμία επιρροή όσον αφορά τη φύση και το περιεχόμενο των καθηκόντων του ΕΕΠΔ, καθόσον δεν τροποποίησαν τα δικαιώματά του, τις υποχρεώσεις του ή τις αρμοδιότητές του. Επίσης, δεν μετέβαλαν τις εγγυήσεις ανεξαρτησίας του ΕΕΠΔ ούτε ακύρωσαν την απόφαση της 3ης Ιανουαρίου 2022. Το Δικαστήριο αποφάνθηκε ακόμη ότι από τη διαδικασία που οδήγησε στη θέσπιση των επίμαχων μεταβατικών διατάξεων δεν προέκυψαν στοιχεία ικανά να θίξουν την ανεξαρτησία του ΕΕΠΔ κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του.

Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο επικυρώνει την κρίση του Γενικού Δικαστηρίου κατά την οποία οι επίμαχες μεταβατικές διατάξεις δεν επηρεάζουν άμεσα τη νομική κατάσταση του ΕΕΠΔ. **Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο απορρίπτοντας την προσφυγή ακυρώσεως του ΕΕΠΔ ως απαράδεκτη.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Το Δικαστήριο μπορεί να επιληφθεί αιτήσεως αναιρέσεως, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, κατά αποφάσεως ή διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου. Καταρχήν, η άσκηση αναιρέσεως δεν έχει ανασταλτικό

αποτέλεσμα. Εάν η αναίρεση κριθεί παραδεκτή και βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Στην περίπτωση που η υπόθεση είναι ώριμη προς εκδίκαση, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς. Σε αντίθετη περίπτωση, αναπέμπει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, το οποίο δεσμεύεται από την απόφαση που εξέδωσε κατ' αναίρεση το Δικαστήριο.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο. Τα πραγματικά περιστατικά και το νομικό πλαίσιο παρατίθενται ως είχαν κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα και όπως προκύπτουν από τη δικογραφία.

Το πλήρες κείμενο και, εφόσον υπάρχει, η σύνοψη της αποφάσεως είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεως της αποφάσεως.

Επικοινωνία: Χρυσούλα Φραγκιαδάκη ✆ (+352) 4303 2077.

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «Curia Web TV» καθώς και από το «European Broadcasting Service» ✆ (+32) 2 2964106.

Ακολουθήστε μας!

[1] Κανονισμός (ΕΕ) 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2016, για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ).

[2] Κανονισμός (ΕΕ) 2022/991 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/794, όσον αφορά τη συνεργασία της Ευρωπόλ με ιδιωτικούς φορείς, την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την Ευρωπόλ προς υποστήριξη ποινικών ερευνών και τον ρόλο της Ευρωπόλ στην έρευνα και την καινοτομία.

[3] Άρθρα 74α και 74β του κανονισμού 2016/794, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2022/991.

[4] Απόφαση ΕΕΠΔ κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, T-578/22 (βλ. επίσης ανακοινωθέν τύπου αριθ. 134/23).

[5] Άρθρο 13, παράγραφος 1, ΣΕΕ. Το Δικαστήριο τονίζει επίσης ότι, κατά τη θέσπιση της Συνθήκης της Λισσαβώνας, τα κράτη μέλη συνειδητά επέλεξαν να μην περιληφθεί το σύνολο των οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης, όπως ο ΕΕΠΔ, στις οντότητες που μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως χωρίς να αποδείξουν έννομο συμφέρον.

[6] Όπως έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο με την απόφαση της 22ας Μαΐου 1990, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, C-70/88.

[7] Σύμφωνα με το άρθρο 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.